

14. oktoober 2026.a.

## Avaldus raamatukogude ja lugemiskultuuri kaitseks

Hiljuti teatas Kultuuriministeerium, et rahvaraamatukogudele riigi poolt teavikute ostmiseks eraldatav summa väheneb 100 000 euro võrra. Kuna väikeste tiraažide ning suurenenud kulude tõttu on kasvanud ka raamatu keskmine hind, siis vähendab see oluliselt raamatukogude võimalusi uute raamatute ostmiseks ja lugejatele kättesaadavaks tegemisel. Eesti Kirjastuste Liit kutsub nii riiki kui kohalikke omavalitsusi rohkem pöörama tähelepanu raamatukogudele ja kirjasõnale kui hariduse, kultuuri ja vaimse heaolu ühele kõige olulisemale kandjale.

Laste ja noorte vähenev süvalugemine ei ole üksnes kultuuriküsimus. See mõjutab sõnavara, keskendumisvõimet, kujutlusvõimet, õpiedukust ning oskust mõista nii iseennast kui ka teisi. Need oskused on vajalikud nii õppimiseks, töötamiseks kui ka teadliku kodanikuna osalemiseks.

Raamatuaasta lugemisuuring „Eestlane loeb 2025“, mille üks koostajaid on Marju Lauristin, toob esile põlvkondliku murekoha: aktiivsete ja mitmekülgsete raamatusõprade osakaal on üle 50–60-aastaste seas 22%, kuid 15–24-aastaste seas vaid 11%; noorte tugev raamatuhuvi kujuneb enamasti raamaturohkes kodus. **Seetõttu peab avalik raamatukogu tasakaalustama kodudest tulenevaid erinevusi: pakkuma igale lapsele tasuta ja eakohast lugemisvara, häid soovitusi ning võimalust avastada raamatuid ka siis, kui kodune raamatuvara või pere majanduslik olukord seda ei toeta. Raamatukogu on esmatähtis koht, kus kirjandusega saavad end kursis hoida igas vanuses lugejad, kelle jaoks on uute raamatute ostmine kas liiga kulukas või asuvad raamatupoed kaugel. Raamatukogu on ka lihtsalt oluline kogukondlik keskus.**

Ilma raamatukogude ning emakeelse kirjanduseta ei ole ka võimalik tagada eesti keele kestmist. Selle jaoks on vajalik, et raamatukogude rahastus võimaldaks varustada kogusid kaasaegse ning mitmekülgse valikuga ilmuvast kirjandusest, toetaks nii lugejaid, autoreid kui kirjastajaid uute raamatute soetamise kaudu ning kogukonna keskusena ei lubaks veel ühe teenuse kättesaadavusel välja surra. Raamatukogude püsimise ning emakeelse kirjanduse kättesaadavuse toetamine on sama tähtis kui see, mida tavaliselt mõistetakse riigikaitse all. Kui meil ei ole emakeelset kultuuri, siis mida me õieti kaitseme?

Eesti Kirjastuste Liit on loodud 1991. aastal ning liidul on 30 liiget. Organisatsioon kuulub Euroopa Kirjastuste Föderatsiooni ja Rahvusvahelise Noorsookirjanduse (IBBY) Nõukokku.

Kontakt:

Tauno Vahter  
mob: 521 8900

Kaidi Urmet  
mob: 5067423